

Handreiking Effectmeting SNOEPROUTE-AANPAK

GEMEENTEPROGRAMMA
ZWERFAFVAL

Je gemeente heeft gekozen de snoeproute-aanpak in de praktijk te brengen. Het effect meet je met dit stappenplan. Daarna bepaal je of de interventie moet worden aangepast, behouden blijft of breder toegepast kan worden.

STAP 1 NULMETING, DOELEN EN PLANNING

Je begint goed voorbereid aan de effectmeting als je voorafgaand aan de interventie de doelen en een planning hebt vastgesteld. De doelen in jouw gemeente zijn bijvoorbeeld op beeldkwaliteit “minder zwerfafval op de grond” en op beleving “schoon wordt belangrijker gevonden door scholieren” of “wijkbewoners zijn meer tevreden over de buitenruimte”. Je voert eerst nulmetingen uit in de week voorafgaand aan de interventie. Daarin meet je de situatie zoals die is voordat je een maatregel hebt ingevoerd. Gebruik daarvoor de aanwijzingen in stap 3 en stap 4. De metingen naar het effect vinden plaats enkele weken na de start van de interventie. Hou bij de planning rekening met schoolroosters en vakantieperiodes. Bij de effectmeting meet je hetzelfde als bij de nulmeting zodat je de cijfers goed kunt vergelijken.

STAP 2 VUL DE BEHAALDE PRESTATIE-INDICATOREN IN

Een prestatie-indicator geeft weer in welke mate de maatregel in je gemeente is ingevoerd. Omdat je ervan uit kan gaan dat de gekozen maatregel sowieso bijdraagt aan het halen van je doelstellingen, geeft dit gelijk al enig inzicht in het effect. Je maakt je inzet kwantificeerbaar en kan het daardoor ook beter vergelijken met andere gemeenten. Deze indicatoren voor de snoeproute-aanpak zijn:

- ✓ Aantal aangepakte snoeproutes ten opzichte van het totale aantal in een gemeente
- ✓ Aantal/aandeel aangesloten scholen en winkeliers

Als je gemeente gebruik maakt van de Zwerfafvalvergoeding gebruik je deze data ook om de Voortgangsvragenlijst in het Zwerfafval Dashboard Gemeenten in te vullen.

STAP 3 MEET HET EFFECT OP DE BEELDKWALITEIT

Gebruik bij de nulmeting en de effectmeting dezelfde aanpak. Het verschil tussen de scores van de nulmeting en de effectmeting is het effect van de maatregel. Als je geen nulmeting hebt gedaan is het ook mogelijk om te meten in een gelijksoortig controlegebied en die resultaten te vergelijken met het interventiegebied. Zorg bij metingen altijd dat de omstandigheden zoveel mogelijk vergelijkbaar zijn en bekijk vooraf de Tips effectmeting in de praktijk. Meet de snoeproute-aanpak als volgt:

- ✓ Maak bij de keuze van je meetlocaties onderscheid tussen het verkooppunt, de school en de route daartussen.
- ✓ Meet dagelijks gedurende 1 week op vaste tijdstippen.
- ✓ Meet afhankelijk van de situatie op circa 5 vaste plaatsen langs de snoeproute, met een tussenruimte van circa 100 m.
- ✓ Gebruik de beeldmeetlat zwerfafval die past bij de ondergrond van de route en de afvalbak en de vullingsgraad. Bij snoeproutes is dat meestal verharding-zwerfafval-grof en -fijn en meubilair-afvalbak-vullingsgraad. Let bij de vulgraadmeting op voldoende capaciteit en vervuilingssnelheid zoals piekbelasting in pauzes.
- ✓ Voer ook een fractietelling van bijvoorbeeld snoep- en drankafval uit.
- ✓ **OPTIONEEL** kan je het gedrag van scholieren op de route observeren. Zo krijg je extra inzicht in bijvoorbeeld of ze de uitingen zien, of ze afval in de bak doen of bij zich houden en of hangplekken verdwijnen of verplaatsen.

STAP 4 VOER EEN BELEVINGSMETING UIT

Bij de aanpak van snoeproutes is betrokkenheid en bewustwording erg belangrijk. Een belevingsmeting is daarom zinvol. Streef naar 70 respondenten per meting, waarbij het aantal scholieren ook afhangt van de omvang van de school/klas waar de snoeproute betrekking op heeft. De nulmeting met de onderstaande vragen heb je in stap 1 uitgevoerd. Bij de nulmeting zeg je niets over de geplande interventie. Nu meet je de beleving na de invoering van de interventie. Leg ze eerst uit waar en hoe de snoeproute-aanpak is uitgevoerd bijvoorbeeld met foto's of door de materialen aan te wijzen. Stel dan de vragen in onderstaande volgorde (conform standaard CROW meetmethode, antwoorden op een 5-puntsschaal waarbij 1=helemaal negatief tot 5=helemaal positief). Door de resultaten van de nulmeting en de effectmeting te vergelijken krijg je het gewenste inzicht.

Meet bij willekeurige scholieren bij het schoolterrein of met een enquête in de klas met deze vragen:

1. Hoe belangrijk vind je het schoonhouden van de buitenruimte
2. Hoe belangrijk vind je dat rommel niet op de grond wordt gegooid?
3. Hoe belangrijk vind je de verwijdering van zwerfafval van straat & stoep
4. Hoe belangrijk vind je de verwijdering van zwerfafval uit gras & beplanting
5. Hoe waarschijnlijk is het dat je rommel in een afvalbak gooit in plaats van op de grond?
6. Geslacht en leeftijd

Meet bij willekeurige betrokkenen van het gebied (bewoners, winkeliers, leerkrachten) op wisselende tijdstippen voor spreiding van het type respondenten. **Stel deze vragen: In welke mate bent u het eens met de volgende stellingen?**

1. Ik vind het gebied prettig
2. Ik voel me veilig in het gebied
3. Hoe tevreden bent u in het algemeen over het gras & de beplanting
4. Hoe tevreden bent u in het algemeen over de straat & stoep
5. Hoe tevreden bent u in het algemeen over hoe schoon het is
6. Hoe tevreden bent u over het gras & de beplanting m.b.t. zwerfafval
7. Hoe tevreden bent u over de straat & stoep m.b.t. zwerfafval
8. De aanwezige scholieren zijn betrokken bij het gebied
9. Bent u bekend met de campagne "Snoeproute"
10. Bent u bewoner, bezoeker, ondernemer in het gebied
11. Geslacht, leeftijd, heeft u kinderen jonger dan 18 jaar

STAP 5 ANALYSEER DE RESULTATEN EN BEPAAL VERVOLGSTAPPEN

Leg de meetresultaten naast je gestelde doelen. Gebruik en bespreek de resultaten van de prestatie-indicatoren, beeldkwaliteit- en belevingsmetingen en bepaal de vervolgstappen richting een zwerfafvalvrije omgeving. Iedere snoeproute is uniek. Het succes van de aanpak van de ene snoeproute is daarom niet altijd voorspellend voor de volgende.

Omdat er ieder jaar nieuwe scholieren bij komen is het zinvol de metingen na enige tijd te herhalen. Met herhaalde metingen kan het ook zichtbaar worden dat de aanpak mogelijk een korte termijn effect heeft gehad. Besteed dan periodiek aandacht aan de interventie of zorg tussentijds voor extra attentiewaarde.

MEER WETEN & DOEN

- ✓ Bekijk **Tips effectmeting in de praktijk**
- ✓ Meet breder en structureel m.b.v. Handboek monitoring zwerfafval basis & plus. Daarin lees je ook alles over beeldmeetlatten en meetvak-selectie.
- ✓ Alle monitoring/metingen gaan uit van landelijke CROW standaarden
- ✓ Check nederlandschoon.nl voor extra hulpmiddelen en adviezen